

Sygn. akt II W 284/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2019 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSR Marek Tyciński
Protokolant:	sekr. sądowy Marcin Szymczak

po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2019 r.

sprawy:

oskarżonego W. K.

urodz. (...) w T.

syna M. i A. d. G.

oskarżonego o to, że:

a) będąc prezesem i zajmując się sprawami gospodarczymi, w szczególności finansowymi (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. przy ul. (...), zatrudniając pracowników, działając w warunkach czynu ciągłego, nie wpłacił w ustawowych terminach (tj. do dnia 20 – go miesiąca następującego po miesiącu, w którym zaliczkę pobrano) na rachunek (...)w T. kwot zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych pobranych jako płatnik za okres od stycznia do grudnia 2016 r. w łącznej kwocie 1.104,00 zł.

tj. o wykroczenie skarbowe z art. 77 § 3 kks w zw. z art. 6§2 kks w zw. z art. 9§3 kks

b) pełniąc funkcję prezesa oraz zajmując się sprawami gospodarczymi, (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. przy ul. (...), upoczywie nie wpłacał (...)w T. w terminie ustawowym do 25 dnia miesiąca po kwartale, w którym powstał obowiązek podatkowy, podatku od towarów i usług za okres III kwartału 2016r. do II kwartału 2018r. w łącznej kwocie 62,003,00 zł.

tj. o wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 kks w zw. z art. 9§3 kks

ORZEKA:

I. Uznaje oskarżonego W. K. za winnego popełnienia zarzuczanych mu czynów, to jest wykroczeń skarbowych z art. 77§1 i 3 kks i z art. 57 § 1 kks w zw. z art. 6 § 2 kks oraz art. 9§3 kks i za to w myśl art. 50§1 kks na podstawie art. 57§1 kks w zw. z art. 48§1 i §3 kks wymierza mu łącznie karę 6000 (sześć tysięcy złotych) zł;

II. Zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych, zaś wydatkami obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt II W 284/19

UZASADNIENIE

W. K. był prezesem (...) Sp. z o.o. w T. i zatrudniał tam pracowników. Wobec tego zobowiązany był do zapłacenia podatku od osób fizycznych do dnia 20 miesiąca po miesiącu w którym pobrano zaliczki. Kwota zaliczek wynikała z zeznania podatkowego PIT-4R. Za okres od stycznia do grudnia 2016. nie odprowadzał zaliczek od pobranego podatku dochodowego od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia pracowników. Z tego tytułu jego zadłużenie wynosiło 1104 złotych.

Nadto spółka którą zarządzał nie wpłaciła do 25 dnia miesiąca po kwartale w którym powstał obowiązek podatkowy podatku od towaru i usług za okres od III kwartału 2016 do II kwartału 2017r. w wysokości 62003złotych.

dowód: zawiadomienie k. 3-4, 5;

deklaracje podatkowe k. 39-46.

Oskarżony jest zdrowy psychicznie, a jego poczytalność była w pełni zachowana.

Nie był on karany za przestępstwa.

dowód: opinia psychiatryczna k. 37-38

dane i karalności k. 22

Oskarżony nie przyznał się do popełnionego mu czynu. Nie negował faktu niepłacenia podatków i tłumaczył to słabą sprzedażą i ściągalsnością należności od kontrahentów.

Sąd nie uwzględnił tłumaczeń oskarżonego. Zgromadzony przez oskarżyciela publicznego w toku postępowania przygotowawczego materiał dowodowy, jednoznacznie, nie pozostawiając wątpliwości wskazuje, że oskarżony dopuścił się zarzuconych mu w akcie oskarżenia czynów. (...) kompletnie zlekceważył swoje obowiązki podatkowe, nie podjął żadnych działań aby uregulować nie tylko podatków spółki ale i pracowników. Na rozprawie wręcz oświadczył, że nie zna wysokości należnych podatków zaś nieustaloną kwotę ze sprzedaży maszyn przeznaczył na spłatę innych zadłużeń.. Zachowanie to świadczy, że celowo przedkładał interesy kontrahentów nad zobowiązania publicznoskarbowe.

Z przedstawionego przez oskarżyciela zawiadomień o stwierdzeniu naruszenia przepisów prawa podatkowego oraz zeznania podatkowego wynika, że W. K. nie dopełnił obowiązku podatkowego, którego naruszenie było przedmiotem niniejszego postępowania.

Sąd za wiarygodne uznał przedstawione przez oskarżyciela publicznego dowody w postaci wymienionych – zawiadomienia wraz z załącznikami i wydruku elektronicznego zeznania podatkowego. Dokumenty te nie budzą wątpliwości Sądu tym bardziej, że zostały sporządzone przez odpowiednio umocowane do tego osoby, w formie przewidzianej przepisami prawa. Również sąd dał wiarę opinii biegłych psychiatrów gdyż brak jest podstaw aby ją kwestionować.

Oskarżyciel zarzucił W. K., że będąc prezesem i zajmując się sprawami gospodarczymi, w szczególności finansowymi (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. przy ul. (...), zatrudniając pracowników, działając w warunkach czynu ciągłego, nie wpłacił w ustawowych terminach (tj. do dnia 20 – go miesiąca następującego po miesiącu, w którym zaliczkę pobrano) na rachunek (...) w T. kwot zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych pobranych jako płatnik za okres od stycznia do grudnia 2016 r. w łącznej kwocie 1.104,00 zł. tj. wykroczenie skarbowe z art. 77 § 3 kks w zw. z art. 6§2 kks w zw. z art. 9§3 kks

Nadto, że pełniąc funkcję prezesa oraz zajmując się sprawami gospodarczymi, (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. przy ul. (...), uporczywie nie wpłacał (...) w T. w terminie ustawowym do 25 dnia miesiąca po kwartale, w którym powstał

obowiązek podatkowy, podatku od towarów i usług za okres III kwartału 2016r. do II kwartału 2018r. w łącznej kwocie 62,003,00 zł. tj. wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 kks w zw. z art. 9§3 kks

W myśl przepisu art. 57§1kks, za wykroczenie skarbowe odpowiada podatnik, który uporczywie nie wpłaca w terminie podatku. Czynność sprawcza wykroczenia z art. 57§1 kks polega na uporczywym niewpłaceniu podatku w terminie.

Charakter prawny wykroczenia skarbowego typizowanego w art. 57 § 1 kks polegającego na uporczywym niewpłaceniu w terminie podatku budzi wątpliwości zarówno w orzecznictwie sądowym jak i w doktrynie prawa karnego. Punktem wyjścia niniejszych rozważań jest bezsporne twierdzenie, że nie każde zachowanie mające kwalifikację niewpłacenia w terminie podatku jest karalne, ale tylko takie, które posiada cechę uporczywego, co wynika wprost ze znamion tego czynu zabronionego. I właśnie znamię „uporczywości” wywołuje największe kontrowersje. Problem interpretacji wynikający z takiego opisu czynu zabronionego sprowadza się do wyartykułowania dwóch przeciwstawnych tez, a mianowicie tego czy za uporczywe w rozumieniu tego przepisu, można uznać wyłącznie sekwencyjne, a więc powtarzające się w pewnym okresie zachowania polegające na niepłaceniu podatku, czy też za zachowanie znamienne uporczywością może być również uznane jednorazowe zaniechanie zapłaty podatku, jak w tym przypadku.

Pierwszy pogląd opowiadał się za przyjęciem, iż znamię uporczywości zawarte w art. 57 § 1 kks będzie zrealizowane tylko wtedy, gdy sprawca w sposób cykliczny, powtarzający się w pewnym czasie nie będzie dokonywał wpłat w podatku w terminie, a właściwie do terminu, ustawowo określonego. Teza ta miała również odzwierciedlenie w dotychczasowej praktyce sądowej. Przemawiało za nią wiele argumentów wynikającej zarówno z wykładni językowej jak i systemowej. Ze względu przecież na fakt, że znamię uporczywości stanowi nie tylko element opisu czynu z art. 57 § 1 kks, ale pojawia się również w innych przepisach prawnokarnych, np. jako znamię przestępstwa niealimentacji stypizowanego art. 209 § 1 kk, czy też jako znamię przestępstwa naruszenia praw pracowniczych opisanego w art. 218 § 1a kk. Naturalne zatem dla celów interpretacyjnych znamienia uporczywości konieczne było sięgnięcie do orzecznictwa oraz poglądów doktryny ugruntowanych już na gruncie w/w przestępstw. Uporczywość jako znamię przestępstwa zawiera w sobie elementy przedmiotowe jak i podmiotowe. Do jego przyjęcia potrzebne jest wykazanie, że sprawca co najmniej kilkakrotnie na przestrzeni określonego czasu realizował zachowania prawnokarnie relewantne. Jednocześnie wymagano zbadania, czy sprawca w tym okresie miał obiektywną możliwość zrealizowania określonego obowiązku. Substratem uporczywości był zatem także negatywny, nasilony złą wolą stosunek sprawcy do nałożonego na niego obowiązku. Dopiero stwierdzenie tego negatywnego stosunku sprawcy do realizacji nałożonego na niego obowiązku pozwalało na przyjęcie znamienia uporczywości. W przypadku braku tego szczególnego nastawienia psychicznego sprawcy, nawet przy przyjęciu, że jego zachowanie miało charakter cykliczny, nie pozwalało na uznanie realizacji znamienia uporczywości (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2001 r., V KKN 504/00, LEX 2014). Przedkładając tak ustaloną wykładnię terminu „uporczywość” jako elementu opisu wykroczenia z art. 57 § 1 kks należało stwierdzić, że uporczywość w niepłaceniu podatku w terminie to istnienie przez jakiś okres sytuacji, w której zobowiązany do płacenia podatku nie realizuje swojego zobowiązania w terminie, w którym winien był je wykonać (F. Prusak, Komentarz do KKS, Zakamycze 2006). Podobny pogląd został również wyrażony w orzecznictwie i zakładał on, że wykroczenie z art. 57 § 1 kks „polega na wielokrotnym naruszeniu obowiązku wpłaty podatku w ustawowym terminie” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2008 r., III KK 176/08, LEX 2014). Idąc w ślad za tym poglądem należało uznać, że jednorazowe niewpłacenie w terminie podatku dochodowego od osób fizycznych nie stanowiło czynu karalnego.

Pogląd zakładający potrzebę cykliczności zachowań sprawcy wzmacniało odróżnienie podatku od zaległości podatkowej. Nieterminowe wykonanie zobowiązania podatkowego niesie za sobą określone skutki prawne, a mianowicie powstanie zaległości podatkowej. Stan ten powstaje z mocy samego prawa i następuje po dniu, w którym upłynął termin płatności. Prowadzi to do twierdzenia, że „nie narusza normy sankcjonowanej nakazującej zapłatę podatku ten, na kim ciąży już zaległość podatkowa - podmiot taki wszak normę tę już naruszył. Jeżeli ciąży na nim zaległość podatkowa, narusza normę nakazującą ją uregulować. Wolno zatem powiedzieć, że w czasie od upływu terminu zapłaty podatku do czasu wygaśnięcia zobowiązania podatkowego podatnik narusza dwie normy - jedną, nakazującą mu zapłacić podatek w terminie i drugą, nakazującą mu uiścić zaległość podatkową. Jednakowoż art. 57 § 1

k.k.s. penalizuje jedynie pierwsze z tych naruszeń - zaniechanie zapłaty podatku. Nie penalizuje natomiast zaniechania zapłaty zaległości podatkowej (G. Łabuda, Komentarz do art. 57 kks, WoltersKluwer Polska 2012 r.).

Teza o braku potrzeby przyjęcia powtarzalności i nasilonych złą wola zachowań sprawcy dla przyjęcia znamienia uporczywego niewpłacenia podatku była już prezentowana w orzecznictwie oraz doktrynie. Znalazła ona jednak szczególne odzwierciedlenie w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2013 roku (I KZP 11/13), w którym to sąd ponownie poddał wykładni znamię uporczywości zawarte w art. 57 § 1 kks. Sąd uznał, że termin „uporczywość” w języku potocznym może oznaczać zarówno powtarzalność pewnych zachowań, ale także utrzymywanie określonego stanu w odpowiednio długim czasie. Kolejnym argumentem wysuniętym przez Sąd Najwyższy była teza o specyfice prawa karnego skarbowego i celów, która ta szczególna dziedzina prawa karnego realizuje, co oznaczać miało w ostateczności ostrożność w prostym przenoszeniu rozwiązań wykładniczych znamienia uporczywości z prawa karnego powszechnego na prawo karne skarbowe. Dla ustalenia uporczywości zdaniem Sądu Najwyższego istotne nie było wyłącznie zachowanie podatnika przez upływem terminu zapłaty podatku, ale przede wszystkim działania i zaniechania podjęte po jego upływie, np. to czy podatnik podejmował działania mające na celu odsunięcie na bliżej nieokreślony czas uregulowania powstałej zaległości podatkowej. Samo powstanie zaległości podatkowej nie może stanowić powodu dla którego sprawca miałby nie odpowiadać z art. 57 § 1 kks. Obowiązkiem podatnika przecież nadal jest wywiązanie się z zobowiązania podatkowego, a ewentualne odsetki za zwłokę pełnią wyłącznie funkcję kompensacyjną i dyscyplinującą. Reasumując, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że „na zaistnienie znamienia uporczywego niepłacenia podatku w terminie, będącego warunkiem odpowiedzialności za wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 kks, może wskazywać zarówno cykliczność zachowań podatnika, polegająca na umyślnym niestosowaniu się do wymogu terminowego płacenia podatku, jak i jednorazowe, ale długotrwałe zaniechanie przez niego uregulowania podatku płaconego jednorazowo, mające miejsce już po terminie płatności tego podatku, a więc gdy ma on uregulować go już jako zaległość podatkową, jeżeli zachowanie to wskazuje, że zamiarem podatnika w momencie upływu terminu płatności podatku było uporczywe jego niepłacenie, a więc odsunięcie uregulowania tego podatku na dłuższy okres”. Należy także podkreślić, że znamię uporczywości, zawierające w sobie negatywny stosunek sprawcy do realizacji obowiązku zapłaty podatku, decyduje o zawężonej umyślnej stronie podmiotowej. „W grę wchodzi tylko zachowania umyślne w zamiarze bezpośrednim zabarwionym negatywnym stosunkiem sprawcy do obowiązku wykonania zapłaty podatku” (G. Labuda, Komentarz do KKS, tamże).

Przekładając powyższe na realia niniejszej sprawy, w ocenie Sądu meriti, oskarżony wypełnił znamiona wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 kks. Sąd podzielił tym samym i uczynił swoim stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w przytoczonym powyżej orzeczeniu z dnia 28 listopada 2013 roku (I KZP 11/13). Sąd uznał oskarżonego winnym uwzględniając nie tylko samo niezapłacenie podatku, ale również jego zaniechanie mające miejsce po terminie płatności, wszak oskarżony do dziś nie zapłacił podatku.

Odnosnie czynu z art. 77§1 i 3kks penalizuje samo nie terminowe płacenie pobranego podatku dochodowego od osób fizycznych. Czyn ten można popełnić również z zamiarem ewentualnym. W realiach niniejszej sprawy, uwzględniając również powyższe uwagi, można stwierdzić, że zachowanie oskarżonego cechowało się nawet uporczywością, aczkolwiek nie jest to konieczna przesłanka tego wykroczenia.

Uznając oskarżonego winnym zarzuconych mu wykroczeń skarbowego Sąd na podstawie art. 50 § 1 kk i art. 48 § 1 kks wymierzył mu karę 6000 złotych grzywny. Kierując się normą art. 13 § 1 kks uwzględnił przede wszystkim rodzaj i rozmiar ujemnych następstw czynu zabronionego, rodzaj i stopień naruszenia. Oskarżony nie płacąc przez długi okres podatku uszczuplił podatek dochodowy od osób fizycznych w kwocie 1104,00 złotych oraz podatek VAT w kwocie 62003 złotych. W ocenie Sądu wymierzona oskarżonemu kara jest adekwatna do stopnia naruszenia obowiązku podatkowego oraz jego obecnej sytuacji majątkowej i rodzinnej.

Mając na uwadze, że sytuacja majątkowa oskarżonego nie jest najlepsza z uwagi na rentę, chorego syna i powstałe wcześniej zadłużenia, na podstawie art. 113 § 1 kks w zw. z art. 624 § 1 kpz zwolnił go w zakresie obowiązku poniesienia kosztów sądowych, wydatkami postępowania obciążając Skarb Państwa.